

Usne se grÄ•e
DuÄ•ja plaÄ•e
Odlazim u mrak
Zbog mene
NoÄ•tas niko ne uzdiÄ•je
I niko neÄ•te da me sanja
OseÄ•tam samo
Bagremov miris
I znam da sam sama
Sama

(C) Jelena ProtiÄ•†-PetronijeviÄ•†

Đ°ŃŃfĐ±Đ¾Đ Ń€Đ°Đ³ ĐžĐ±Ń€Đ°Đ'Đ¾Đ²Đ,Ń› Đ³Đ¾Đ²Đ¾Ń€Đ, Đ"ĐμŃ•Đ°Đ½Đ°Đ,Đ½Ńf Đ¿ĐμŃ•Đ¾Ńf

Đ—ĐœĐˆĐˆĐ•

ĐˆŃ•Đ¿Đ¾Đ' Ń•ŃfŃ...Đ¾Đ³Đ° Đ¾Ń,Đ°Đ¾Ń•Đ°
Đ,Đ•Đ¾Đ,Đ»ĐμĐ»Đ° Đ•Đ¾Đ,ŃˆĐ°.
ĐžĐ°Đ¾ŃšĐμ Đ¿ŃfŃ•Ń,Đ° Đ»Đ,Đ²Đ°Đ'Đ°,
ĐˆĐμĐ'Đ°Đ½ Ń†Đ²ĐμŃ,;
Đ½Đ°Đ' ŃšĐ¾Đ¾ Đ'Đ²Đ°-Ń,Ń€Đ, Đ¾Đ±Đ»Đ°Đ°Đ°,
Ń,Đ,Ń†Đ° Đ»ĐμŃ,.
Đ¿ŃfĐ½Ń†Đμ Ń•Đ,ŃˆĐ°.

Đ"Đ°Đ»ĐμĐ°Đ¾Đ¾ Đ¿ŃfŃ,Đ°ŃšĐ¾Đ¾ Đ¿ĐμŃ•Đ¾Đ°,
Đ°Đ¾ Đ•Đ½Đ° Ń†Đ,ŃˆĐ°.
ĐŃŃ•Đ°Đ¾Ń™ĐμĐ½ ŃˆŃfĐ¾ Ń•Đμ Đ•Đ°Đ¿Đ»ĐμĐ¾
Ńf Ń,Ń€Đ°Đ²Ńf.
ĐžĐ½Đ° Ń•Đ»ŃfŃˆĐ°; Ńf Đ•Ń€Đ°Đ° Đ±ŃfĐ'Đ½Đ¾
Đ'Đ,Đ³Đ»Đ° Đ³Đ»Đ°Đ²Ńf.
Đ¿ŃfĐ½Ń†Đμ Ń•Đ,ŃˆĐ°.

ĐœŃf Ń•Ńf ŃˆĐ¾Ńˆ ŃfĐ±Đ,Đ»Đ, Đ¾Đ°ŃˆĐ°Ńf
Đ¾ŃŃ•Ń,Ń€Đ,Ń†Đ¾Đ¾ Đ°Đ¾Ń•Đμ;
Đ, ŃšŃf Ń›Đμ, Đ°Đ°Đ' ŃˆĐμĐ'Đ½Đ¾Đ¾ Đ,Đ•Đ¾Đ,Đ»Đ,
Đ,Đ• ŃˆĐμĐ²Đ°Ń€Đ°.
ĐˆŃ•Ń,Ń€ŃfĐ½ŃfŃ›Đμ Đ¾Đ'ĐμŃ›Đ° ŃšĐμĐ½Đ°
Đ¿ŃfĐ½Đ° ŃˆĐ°Ń€Đ°,
Đ¿Ń€ĐμĐ»Đ,Đ²Đ° Ń€Đ¾Ń•Đμ.

Đˆ Ńf Đ²ĐμŃ†Đ½Đ¾Ń•Ń,Đ, Đ¿Đ¾Ń•Đ»Đμ Đ½Đ,Đ°Đ°Đ' Đ²Đ,ŃˆĐμ
Ń•ŃfĐ½Ń†Đ°Ń,Đ, Ń•Đμ Đ½ĐμŃ›Đμ Đ,Ń•Ń,Đ° Đ•Đ¾Đ,ŃˆĐ°,
Đ½Đ,Ń, Đ,Ń•Ń,Đ,Ń... Ń,Đ,Ń†Đ° Đ¾Đ,Đ½ŃfŃ›Đμ Đ»ĐμŃ,;
Đ½Đ,Đ°Đ°Đ'Đ° Đ²Đ,ŃˆĐμ Đ,Ń•Ń,Đ, Ń†Đ²ĐμŃ,
Đ½ĐμŃ›Đμ Đ½Đ,Ń›Đ,.
Đ¿ŃfĐ½Ń†Đμ Ń•Đ,ŃˆĐ°.

Đ"ĐμŃ•Đ°Đ½Đ°Đ° ĐœĐ°Đ°Ń•Đ,Đ¾Đ¾Đ²Đ,Ń›

Đ°ŃŃfĐ±Đ¾Đ Ń€Đ°Đ³ ĐžĐ±Ń€Đ°Đ'Đ¾Đ²Đ,Ń› Đ³Đ¾Đ²Đ¾Ń€Đ, Ń•Đ²Đ¾ŃˆŃf Đ¿ĐμŃ•Đ¾Ńf

JEDNO LICE

Jedno lice,
smeÄ•a grudva,
vene niz potok.
Moja Ä•eÄ•nja,
gomila bola,

klizi proleĀtem.

Suze u oku,
vetar u kosi
i bes na sve
sluĀajeve,
koji vladaju
svetom.

Misli caruju
bez okova.
Niz planinu
bol se kotrlja.

Rastu
prepreke i nemoĀt.
Svetlost sunce prlja.
Snovi gore.

Jedno lice,
smeĀa grudva,
vene niz potok.

(C) Ljubodrag ObradoviĀt

ĐŸĐμŃ•Đ½Đ,Ń†Đ, Đ, Ń™ŃfĐ±Đ,Ń,ĐμŃ™Đ, Đ"ĐμŃ•Đ°Đ½Đ°Đ,Đ½Đμ Đ¿Đ¾ĐμĐ•Đ,Ń~Đμ

ĐŸĐ»ĐμŃ•Đ½Đ, Đ¿Đ°Ń€ ĐœĐ,Đ»Đ,Ń~Đ°Đ½Đ° Đ´Đ¾Ń,ŃfŃšĐ°Ń† Đ, Đ•Đ»ĐμĐ°Ń•Đ°Đ½Đ´Đ°Ń€ ĐœĐ°Ń€Đ,Ń›.

ĐŸĐ»ĐμŃ•Đ½Đ, Đ¿Đ°Ń€ ĐœĐ,Đ»Đ,Ń~Đ°Đ½Đ° Đ´Đ¾Ń,ŃfŃšĐ°Ń† Đ, Đ•Đ»ĐμĐ°Ń•Đ°Đ½Đ´Đ°Ń€ ĐœĐ°Ń€Đ,Ń›.

ĐŸĐ»ĐμŃ•Đ½Đ, Đ¿Đ°Ń€ ĐœĐ,Đ»Đ,Ń~Đ°Đ½Đ° Đ´Đ¾Ń,ŃfŃšĐ°Ń† Đ, Đ•Đ»ĐμĐ°Ń•Đ°Đ½Đ´Đ°Ń€ ĐœĐ°Ń€Đ,Ń›.

ĐŸĐ»ĐμŃ•Đ½Đ, Đ¿Đ°Ń€ ĐœĐ,Đ»Đ,Ń~Đ°Đ½Đ° Đ´Đ¾Ń,ŃfŃšĐ°Ń† Đ, Đ•Đ»ĐμĐ°Ń•Đ°Đ½Đ´Đ°Ń€ ĐœĐ°Ń€Đ,Ń›.

ĐjĐ»Đ°Đ²Đ,Ń†Đ° Đ"Đ°Đ²Đ,Đ´Đ¾Đ²Đ,Ń›

Đ´ĐμŃ€Đ° ĐœĐ°Ń~Ń•Đ°Đ°

Đ~Đ²Đ°Đ¾ ĐœĐ,Ń...Đ°Ń~Đ»Đ¾Đ²Đ,Ń›

Đ%ŃfĐ±Đ,Ń†Đ° ĐŸĐμŃ,Đ°Đ¾Đ²Đ,Ń›

Đ%ŃfĐ±Đ¾Đ´Ń€Đ°Đ³ ĐžĐ±Ń€Đ°Đ´Đ¾Đ²Đ,Ń›

Đ"Đ¾Ń€Đ´Đ°Đ½Đ° Đ´Đ»Đ°Ń...Đ¾Đ²Đ,Ń› Đ¾Đ¾Đ²Đ¾Ń€Đ, Ń•Đ²Đ¾Ń~ ĐμŃ•ĐμŃ~ Đ¾Đ´ĐμŃ•Đ°Đ½Đ°Đ, ĐœĐ°Đ°Ń•Đ,Đ½Đ¾Đ¾

Velika je radost imati priliku i reĀti neĀjto o pesnikinji kojuĀ zanesenjaci lepom reĀju otkriju u vreme ranog budjenja proleĀta, kada mravi poĀinju po nadlakticama da Ājetaju i kada se privija uz stabla drveĀta i oseĀta stopljenost sa vetrom, travama i nebesima, a ranjivo i meko se trne od luckastih htenja. Onda pesnikinja postaje svojim stihovima nezaobilazni pratilac u slutnjama, i Ātutnjama, i Ā¾aljenjima i tugama, u pokuĀajima da se shvati obiĀan, mali ljudski stvor, rastrzan samoĀtama i strahovima, stih njen postaje zaĀiti ta od usamljenosti.

Stasava se sa njenim stihovima, uĀi nas da bismo mogli, srce poklanjati svima, a da neĀ izgubimo sebe. UĀi nas dobroti.

UÄ•i nas lepote zaviÄ•aja, pevajuÄ•ti o Brankovini, u kojoj "siromasi obaraju Ä•jumu mladu", zna im hod i Ä•¾amor, nasluÄ•tuje uzdahe i psovke, miriÄ•je obrano voÄ•te, oseÄ•ta vetrove Ä•ito "duvaju kuda im je volja". Pogled joj se Ä•jiri ka Srbij i u sutonu, treperevoj i tajnovi toj, naoko blagoj i usnuloj , a velikoj nepoznanici. Srbija je grm i ptica, netaknuta nedra devojke i naboran obraz starice. Srbija je i Ä•¾etelaÄ•ka pesma i tvrdokorna ruka seljaÄ•ka. Ali Srbija je i muk, i zebnja, i njive krvlju natopljene.

Ljubav prema zemlji kod Desanke MaksimoviÄ•t prisutna je kad govori o travama i brezicima, kad priziva detinjstvo, kad ganuto, tuÄ•¾no zakljuÄ•i "Ä•¾ao mi je Ä•oveka, kad preklinjuÄ•te vapi ". Ä• Da mi je da ne umrem u tudjini - potpuna kristalizacija slike zaviÄ•aja i pretakanje slike u pesmu nalazi se u pesmi "SeÄ•tanje na zaviÄ•aj:

Svaka stopa zemlje tamo je meni znana
mirisi Ä•ito se diÄ•¾u sa Ä•juma i sa njiva.
Znam kakvo je nebo u koje doba dana
kakvo veselje tamo, kakva Ä•¾alost biva...

Postajemo zreli sa pesnikinjorn. Ona umuje, duboko, jezgrovito. Nikola MiloÄ•jeviÄ•t napisao je sjajan esej na temu "Zemlja jesmo" godine 1974. u kome, izmedju ostalog kaÄ•¾e: Kad bi me pitali, Ä•ita bi... trebalo urezati u zidove kakvog modernog zdanja, moj izbor pao bi na dva stiha Desanke MaksomoviÄ•t iz njene zbirke "Nemam viÄ•je vremena":

"Zemlja jesmo,
ostalo su sve prividi".

Ä• Ta dva stiha podvlaÄ•e suÄ•tinski, bitni karakter Ä•ovekove prolaznosti, izazivaju svest o smrtnosti jaÄ•e "nego Ä•itavi tomovi kakvog, filozofskog traktata", po miÄ•ljenju Nikole MiloÄ•jeviÄ•ta.

Slikovitost njenog iskaza u dvema je reÄ•ima: zemljo jesmo; ne ljudi su smrtni, no zemlja jesmo. Moj izbor za danas sedmi i osmi odeljak iz poetskog tkanja *Zemlja jesmo* iz zbirke *Nemam viÄ•je vremena*.

Gordana VlahoviÄ•t

Đ»Đ,Đ'Đ,Ń~Đ° Đ£Đ¶Đ°ŃĚĐμĐ²Đ,Ń»

Đ•ĐμĐ±Đ¾ŃŃ~Đ° Đ»Đ°Đ¿Ń†ĐμĐ²Đ,Ń»

Đ"ŃĚĐ°Đ³Đ¾Ń•Đ»Đ°Đ² Đ,Đ¾ŃĚŃ'ĐμĐ²Đ,Ń»

ĐŸĐμŃ•Đ½Đ,Ń†Đ, Đ, Đ¿Đ¾Ń•ĐμŃ,Đ,Đ¾Ń†Đ,

Đ%Đ,Ń™Đ°Đ½Đ° ĐŸĐ°Đ²Đ»Đ¾Đ²Đ,Ń»

Đ¿Đ²ĐμŃ,Đ»Đ°Đ½Đ° Đ,ŃfŃĚŃ'ĐμĐ²Đ,Ń»

Đ°ĐμĐ»ĐμĐ½Đ° ĐŸŃĚĐ¾Ń,Đ,Ń» - ĐŸĐμŃ,ŃĚĐ¾Đ½Đ,Ń~ĐμĐ²Đ,Ń», ŃfŃĚĐμĐ'Đ½Đ,Đ° ĐšĐ¿Đš, Ń~Đμ Đ¾Ń•Đ¼Đ,Ń•Đ»Đ,Đ Đ¾ŃĚĐ³Đ°Đ½Đ,Đ.Đ¾Đ²Đ°Đ»Đ°
Đ"ĐμŃ•Đ°Đ½Đ°Đ, ĐœĐ°Đ°Ń•Đ¾¼Đ¾Đ²Đ,Ń» Ńf Ń†Đ°Ń•Ń,, Đ'ŃĚŃfĐ¶ĐμŃšĐμ Đ¿ĐμŃ•Đ½Đ,Đ°Đ°
ĐŸĐžĐ" Đ"Đ•Đ¿Đ•Đ•ĐšĐ"Đ•Đ~Đœ Đ"Đ•Đ"Đ"Đ ĐžĐœ

ĐŸĐ¾Ń•Đ»Đμ Đ¿Đ¾ĐμĐ.Đ,Ń~Đμ ŃfŃ•Đ»ĐμĐ'Đ,Đ»Đ¾ Ń~Đμ Đ'ŃĚŃfĐ¶ĐμŃšĐμ Đ¿ĐμŃ•Đ½Đ,Đ°Đ°...

... Ń•Đ»Đ,Đ°Đ°ŃšĐμ Đ.Đ° ŃfŃ•Đ¿¼ĐμĐ½Ńf: Đ¿Đ»Đ°Đ²Đ,Ń†Đ°, Đ%ŃfĐ±Đ°, Đ,ŃfŃĚŃ'Đ° Đ, Đ•ĐμĐ±Đ¾ŃŃ~Đ° (Ńf Đ¿Đ

... Đ°Đ,Ń,Đ»Đμ Đ, Đ¿Đ,Ń,Đμ Ń•Ńf ŃfĐ°ŃfŃ•Đ½Đμ... Đ%ŃfĐ±Đ,Ń†Đ°, Đ%ŃfĐ±Đ° Đ, Đ Đ°Ń•Đ,Đ½Ń•Đ°Đ,

...ŃĚĐ°Đ°Đ,Ń~Đ° Đ±Đ°Ń' Đ¿ŃĚĐ,Ń~Đ°... Đ•Đ»ĐμĐ°Ń•Đ°Đ½Đ'Đ°ŃĚ, Ä• ĐœĐ,Đ»Đ,Ń~Đ°Đ½Đ° Đ, Đ~Đ²Đ°Đ¾

...Đ° Ń•Đ¾Đ° Đ½Đμ Đ¾Đ¿Đ,Ń°Đ°... Đ¿Ń€Đ¾Ń,, Đ°Ń€ĐŸĐ°Đ²Đ»Đμ Đ°ŃfĐ±Đ°ŃšĐ°